

Visie bestuur op toetsing en schoolexaminering

Inleiding

In 2018 verscheen het rapport *Een volwaardig schoolexamen. Rapport van de commissie Kwaliteit Schoolexaminering*. Het rapport is geschreven naar aanleiding van de examenfraude in Maastricht. In dit rapport doet de commissie vier aanbevelingen om kwetsbaarheden in de kwaliteitsborging van de schoolexaminering tegen te gaan.

1. Waardeer en verbeter de verbinding tussen schoolexamen en onderwijsvisie
2. Bewaak het afsluitende karakter van het schoolexamen
3. Neem de examencommissies op in het Eindexamenbesluit VO
4. Zorg voor meer deskundigheid bij leraren en schoolleiding

In de Staat van het Onderwijs 2020 roept de Inspectie schoolbesturen op hun sturing op de onderwijskwaliteit (curriculum en examinering) te versterken en werk te maken van een bestuurlijke visie op toetsing en afsluiting.

Toetsen en examineren is nauw verbonden met leren en wat jezelf belangrijk vindt als onderwijsgroep. Die vier onderdelen vind je daarom hieronder terug.

Visie bestuur op toetsing en schoolexaminering

De visie van het bestuur op toetsing en schoolexaminering sluit aan bij onze visie op onderwijs.

1. *Visie op school.* Een school kan leerlingen een opstapje voor het leven geven. De maatschappij vaart er wel bij wanneer wij onze leerlingen helpen zich te ontwikkelen tot aardige, waardige, vaardige burgers.
2. *Waarderend perspectief.* Wij benaderen medewerkers en leerlingen ontwikkelingsgericht.
3. *Het belang van kennis.* Wat je weet, bepaalt wat je ziet. Bezit van kennis is kostbaar. De toegankelijkheid van kennis via een ander of via internet is iets anders en geen substituuut.
4. *Het belang van kunde.* Dingen kunnen, geeft je zelfvertrouwen, vergroot je zelfredzaamheid en maakt dat je anderen kunt helpen.
5. *Het belang van zelfkennis.* Zelfkennis, executieve vaardigheden en de vaardigheid om nieuwe vaardigheden te leren zijn belangrijk, maken je zelfbewust, zelfstandig en weerbaar.
6. *Wat is leren?* Kennis en kunde zo eigen maken dat je het lang vasthoudt en toe kunt passen in nieuwe situaties.
7. *Wat is aanleren.* Kennis en kunde zo overdragen dat het lang beklijft en kan worden toegepast in nieuwe situaties.
8. *Visie op leerstofaanbod.* De docent stelt hoge verwachtingen en heeft een duidelijk beeld van de leerdoelen die hij met zijn leerlingen wil bereiken. Hij kent de onderlinge samenhang van de leerdoelen en kan ze wegzetten in de tijd. De leerdoelen vloeien voort uit het landelijk examen, het schoolexamen (de doelen die de rector / directeur vaststelt) en de doelen die het bestuur vaststelt.

Visie op toetsing

Met toetsing kun je meer dan verifiëren of een leerling iets weet, leerlingen onderling vergelijken en leerlingen aan de gang te houden. Je kunt toetsing inzetten als een didactisch instrument voor leerlingen om hun leren te verbeteren en voor docenten om hun werkplezier te vergroten.ⁱ

Aanbeveling 1: Wij vinden het belangrijk om de toetsdeskundigheid op de scholen te vergroten.

Visie op schoolexaminering

1. Het centraal examen toetst vooral kennis.
2. Het schoolexamen bereidt daarop voor én toont wat de school de leerling daarnaast heeft willen meegeven.
3. Het schoolexamen stuurt het onderwijsprogramma. Een toets die deel uitmaakt van het schoolexamen is

het sluitstuk van de desbetreffende leerinhoud.

4. Het programma van toetsing en afsluiting wordt door de school zorgvuldig en vanuit een visie, in samenhang samengesteld en is leesbaar voor leken.
5. De schoolleiding controleert jaarlijks of de (school)examinering voldoet aan alle relevante wet- en regelgeving en hanteert hierbij de checklists van de VO-Raad. De vragen van schoolexamens zijn gevalideerd door vakcollega's. Leerlingen hebben voldoende herkansingsmogelijkheden. 'Voldoende' is een rekbaar begrip en door de schoolleiding gedefinieerd in overleg met de leerlingenraad met een open oog voor de werkdruk van medewerkers.

Visie op leerprincipes

Toetsen en leren horen bij elkaar. Er is veel geschreven over onderwijs. Over het volgende is men het aardig eens.ⁱⁱ

- De rol van vergeten bij het onthouden van kennis. Kennis vergeten en uit het hoofd weer terughalen, leidt tot onthouden.
- Goed scoren op wat net geleerd is, zegt niet veel over onthouden op lange termijn. Heb kennis van werkgeheugen en lange termijn geheugen.
- Ken de drempel concepten (de onderdelen van het vak die voor de leerling een nieuwe wereld opent) en besteed daar voldoende aandacht aan.
- Maak het leerling moeilijk, (maar niet te). Makkelijk beklijft niet.
- Maak gebruik van om de zoveel tijd herhalen.ⁱⁱⁱ
- Maak gebruik van het meerdere dingen tegelijk aanleren.
- Verander de condities waarin wordt geleerd regelmatig.
- Geef niet te veel feedback en richt de feedback die je geeft vooral op het vergroten van taakgerichtheid en op wat de leerling zelf kan doen.
- Het nut van instructie.
- Het belang van (het organiseren van) hoge verwachtingen.
- Het belang van positieve benadering.

Kobus de Boer
November 2020

Vastgesteld op 19 januari 2021

ⁱ Roediger, H.L., Putnam, L.P., Smith, M.A. (2011) *Ten benefits of testing and their applications to educational practice*.

ⁱⁱ Zie Didau, D. (2015) *What if everything you knew about education was wrong*: 211-273.

ⁱⁱⁱ De volgende website biedt lezenswaardige artikelen over leren en onthouden.

<https://www.supermemo.com/en>